ਰਸ਼ੀਦ ਰਜ਼ਾ

ਬਨਾਮ

ਸਦਾਫ ਅਖਤਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7005)

ਸਤੰਬਰ 04, 2019

[ਆਰ. ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ ਅਤੇ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996: ਐੱਸ. 11 ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਘੁਟਾਲੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਪਾਰਕ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ। ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ 11 - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਖਾਰਜ, ਰੱਖੀ ਗਈ: "ਸਧਾਰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ" ਦੇ ਉਲਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ/ਮਨਘੜਤ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਟੈਸਟ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਕੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਇਸਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਨ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਕਤ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਘੁਟਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਫੰਡ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਐੱਸ. ॥ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਏ. ਅਯਾਸਾਮੀ v. ਏ. ਪਰਮਾਸੀਵਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 10 ਐੱਸਸੀਸੀ 386: [2016] 11 ਐੱਸਸੀਆਰ 521 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2016] 11 ਐੱਸਸੀਆਰ 521 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ 5, 6 ਲਈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7005।

ਸਾਲ 2018 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਰਾਂਚੀ ਵਿਖੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਅਨੀਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਨੀਰਜ ਸ਼ੇਖਰ, ਸ਼ਾਦਾਬ ਇਕਬਾਲ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਕੁ. ਏਕਤਾ ਭਾਰਤੀ, ਮੁਰਾਰੀ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਨਹਾ, ਰਿਸ਼ੀ ਪੱਲਵ, ਰਾਕੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕੁ. ਮਰੀਨਾ ਵ੍ਹੀਲਰ, ਮਿਸ. ਮੋਹੂਆ ਸਿਨਹਾ, ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰ.ਐਫ. ਨਰੀਮਨ, ਜੇ.

1. ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਮਿਤੀ 17.11.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘੁਟਾਲੇ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ ਅਣਉਚਿਤਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਫਿਲਹਾਲ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ।

2. ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਿਤੀ 02.01.2018 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲੋਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਈਵਾਲੀ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 30.01.2015 ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 06.12.2018 ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਏ. ਅਯਾਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਪਰਮਾਸੀਵਮ ਅਤੇ ਹੋਰ [(2016) 10 ਐਸਸੀਸੀ 386] ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ 10000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। 17 ਜੂਨ, 2010 ਨੂੰ ਹੋਟਲ ਅਰੁਣਾਗਿਰੀ ਤੋਂ 10,00,050 ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਤੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਏ. ਅਯਾਸਾਮੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 25 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

25. ਸਾਡੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਰਲ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਚੁਅਲ ਕੇਸ

ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ/ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਨਹੀਂ. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਜੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਕਿ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ, ਆਦਿ, ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਜਨਤਕ ਮੰਚ, ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਫੋਰਮ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਹੋਵੇ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ. ਜਦੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਧਿਰ ਉਸ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਅਤੇ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼. ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ "ਸਧਾਰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ" ਦੇ ਉਲਟ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ/ਮਨਘੜਤ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਟੈਸਟ ਹਨ: (1) ਕੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ (2) ਕੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ "ਸਧਾਰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ" ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਡੀਡ ਜਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ।

7. ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

8. ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਨਿਰਣਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਅਮਰੇਸ਼ਵਰ ਸਹਾਏ, ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੁਗਦੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

9. ਸਾਡੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

20. ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra
Advocate